

การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
Development of the Student Support System through a Professional Learning Community based on Sangahavatthu 4 of Banthungkraw School Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4

¹ญาณเดช ชาญณรงค์, ²มะลิวัลย์ โยธารักษ์, ³พระครูพิจิตรศุภการ, ⁴อภิจิตร ณ นคร

¹Yanadech Channarong, ²Maliwan Yotharak, ³Phrakhrupichitsuphakan, ⁴Apijit Na Nakhon

¹⁻⁴สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

¹⁻⁴Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Nakhon Si Thammarat Campus

¹Corresponding author, e-mail: yanadech4665@gmail.com

Received: April 14, 2026; Revised: April 28, 2026; Accepted: May 04, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน มีผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 5 คน โดยการใช้สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยและแบบประเมินการสนทนากลุ่ม คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposeful Selection)

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า มีการดำเนินงานครอบคลุมครบทั้ง 5 ด้าน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลไกในการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครู มีการกำหนดเป้าหมายร่วมและประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นระยะ ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีข้อจำกัดด้านความชัดเจนของกระบวนการทำงาน การจัดเก็บข้อมูล ภาระงานครู การสรุปบทเรียนร่วมกัน และการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องยังไม่ทั่วถึง 2) ผลการศึกษาแนวทาง พบว่า (1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน (2) ชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร โครงสร้างสนับสนุนชุมชน และ (3) บูรณาการกับหลักสังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนภายใต้การกำหนดนโยบาย และภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนของผู้บริหาร ส่งผลให้กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสมตามศักยภาพรายบุคคล 3) ผลการนำเสนอและประเมินแนวทาง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นว่าแนวทางที่เสนอมีความครบถ้วน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียน

คำสำคัญ: PLC; สังคหวัตถุ 4; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The objectives of this study were (1) study investigate the operational conditions of the student support system implemented through Professional Learning Communities (PLC); (2) examine guidelines for developing the student support system through Professional Learning Communities based on the Four Principles of Sangahavatthu; and (3) present and evaluate the guidelines for developing the student support system through Professional Learning Communities in accordance with the Four Principles of Sangahavatthu. This study employed a qualitative research methodology. Data were collected using an in-depth interview guide, with interviews conducted among 15 stakeholders. Additionally, five key informants provided in-depth information. A focus group discussion was conducted with seven experts/participants. Data were analyzed using inductive analysis and focus group evaluation forms. The participants were selected through purposive selection.

The research results were found as follows: 1) the implementation of the student support system using a Professional Learning Community covered all five aspects. The PLC process was used as a mechanism for collaboration between administrators and teachers, with shared goals and regular meetings for information exchange, resulting in student support being conducted in the same direction. However, there were limitations in terms of the clarity of operational processes, data collection, teachers' workload, lesson learned synthesis, and insufficient participation from parents and related stakeholders. 2) The guidelines indicated that (1) the student support system consists of five components: knowing students individually, student screening, student promotion and development, problem prevention and resolution, and student referral; (2) Professional Learning Communities comprise six components: shared vision, collaborative teamwork, shared leadership, professional learning and development, caring community, and supportive structures; and (3) These were integrated with the Four Sangahavatthu principles: giving, kind speech, helpful conduct, and equality. The implementation process was driven by policy formulation and supportive leadership of administrators, resulting in an efficient, transparent, and beneficial student support system for learners in a comprehensive and appropriate manner according to individual potential. (3) The results of the presentation

and evaluation of the guidelines showed that all experts agreed that the proposed guidelines were comprehensive, appropriate, feasible, beneficial, and applicable in the school context.

Keywords: PLC; Sangahavatthu 4; Student support system

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 เป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาไทย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และพัฒนาอย่างสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม และสังคม สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ มาตรา 22 กำหนดให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ขณะที่มาตรา 6 เน้นการพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติอย่างสมดุลและต่อเนื่อง การจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, มาตรา 6 และมาตรา 22) ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอิทธิพลของสื่อดิจิทัลและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ค่านิยม และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ เด็กจำนวนไม่น้อยต้องเผชิญกับความเปราะบางจากสภาพครอบครัว เช่น การขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด หรือภาระทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ส่งผลให้เกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ความรุนแรง การใช้สารเสพติด และปัญหาสุขภาพจิตที่ซับซ้อนมากขึ้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2565: 12–13) สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นพื้นที่ปลอดภัยทางการเรียนรู้ ควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะชีวิตและภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่ผู้เรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การให้ความช่วยเหลือ การติดตาม และการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อาศัยข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง การวิเคราะห์อย่างรอบด้าน และความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าหลายสถานศึกษายังประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องของกระบวนการ การมีส่วนร่วมของครูทั้งระบบ และการขาดความลึกซึ้งในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียน ส่งผลให้การช่วยเหลือยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิลาวัณย์ ธรรมสโรช, 2561: 53–54) เพื่อแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวอย่างเป็นระบบ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพียงลำพังอาจไม่เพียงพอ หากขาดฐานคุณธรรมและความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน ดังนั้น การบูรณาการหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เข้ากับ PLC จึงมีความจำเป็น โดย PLC ทำหน้าที่เป็นกลไกเชิงโครงสร้างที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ขณะที่สังคหวัตถุ 4 ทำหน้าที่เสริมสร้างความไว้วางใจ การสื่อสารที่เหมาะสม และความร่วมมืออย่างจริงจัง ในหมู่ครูและผู้เกี่ยวข้อง อันจะช่วยลดปัญหาการขาดการมีส่วนร่วม และเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างลึกซึ้งและตรงตามสภาพปัญหา จึงมีการนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มาใช้เป็นกลไกในการพัฒนาการดำเนินงาน

โดยเน้นการทำงานร่วมกันของครูในลักษณะของการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากการปฏิบัติงานจริง และการสะท้อนผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (อัจฉรา รัตนภิบาล, 2561: 45–46) ควบคู่กับการบูรณาการหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยะวาจา อุตถจริยา และสมานัตตา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมความเมตตา การสื่อสารที่เหมาะสม การช่วยเหลือเกื้อกูล และความเสมอภาค อันจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ความไว้วางใจ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (วิไลวรรณ พิงสกุล, 2562: 34–35)

จากบริบทของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งเป็นโรงเรียนในชนบทที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน และมีข้อจำกัดด้านการศึกษา ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนเผชิญปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงและข้อจำกัดในการพัฒนาตนเอง แม้โรงเรียนจะมีการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานระบบดังกล่าว โดยใช้ PLC ร่วมกับหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม อันจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะที่ 3 การนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้การสนทนากลุ่ม

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน

บ้านทุ่งเกราะ 1 คน ครูประจำชั้น 9 คน ผู้ปกครอง 2 คน กรรมการนักเรียน 2 คน และครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1 คน

2.2 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายท่าศาลา 3 จำนวน 2 คน ครูผู้เป็นหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2 คน และพระภิกษุที่มีความรู้การบูรณาการหลักธรรม 1 รูป

2.3 ระยะที่ 3 นำเสนอและประเมินแนวทาง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ จำนวน 7 คน ซึ่ง ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ 1 คน นักวิชาการด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ผู้ปกครองนักเรียน 1 คน ครูแนะแนว 1 คน และครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ระยะศึกษาสภาพการดำเนินงาน ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 มีการประเมินค่าความสอดคล้องเนื้อหา (IOC) ของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแต่ละข้อต้องมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงสามารถใช้ได้ โดยผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ

3.2 ระยะการศึกษาแนวทางพัฒนา ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

3.3 ระยะการนำเสนอและประเมินแนวทางทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ใช้การสนทนากลุ่มและแบบประเมินการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ระยะศึกษาสภาพการดำเนินงาน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ

4.2 ระยะการศึกษาแนวทางพัฒนา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ

4.3 ระยะการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้การสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน โดยใช้แบบประเมินการสนทนากลุ่มพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพ วิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเป็นข้อสรุป

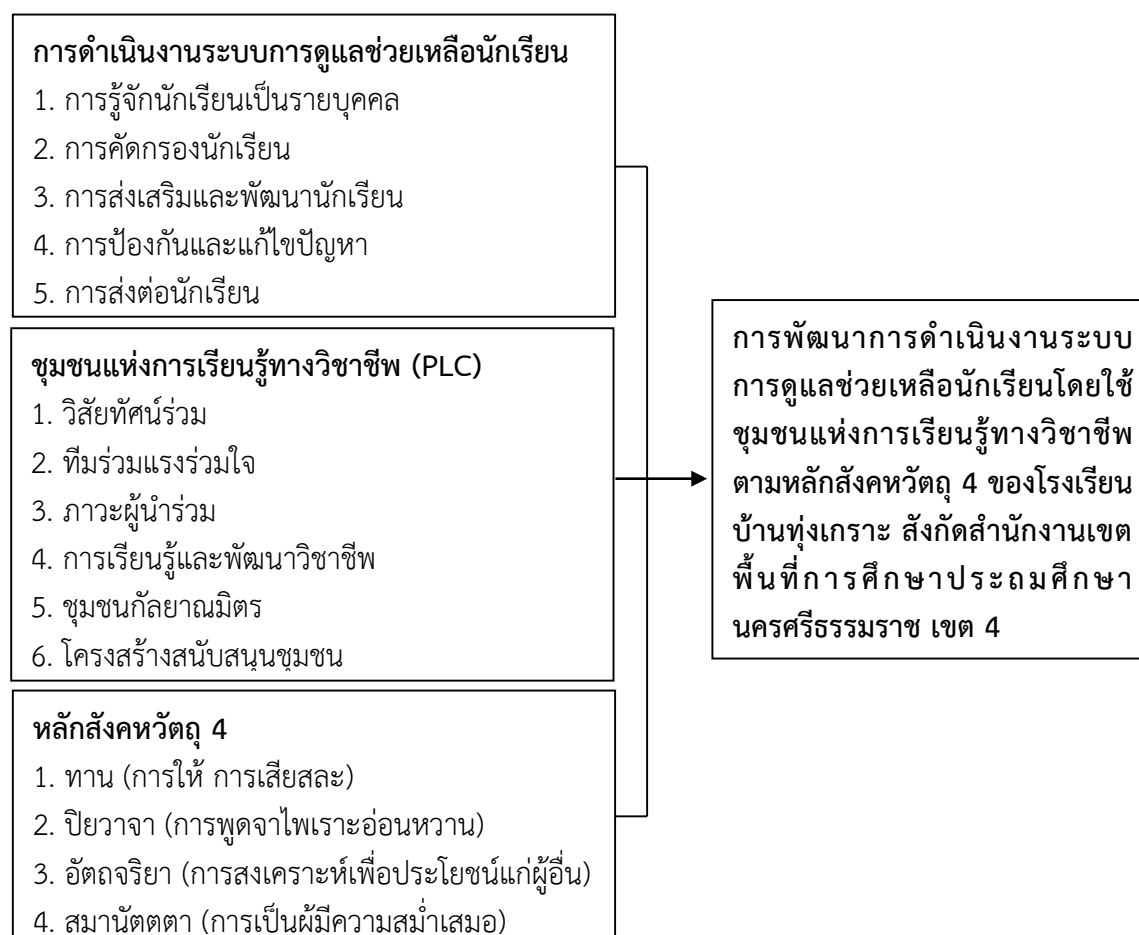

5.2 การศึกษาแนวทาง วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียง และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5.3 การนำเสนอและประเมินแนวทาง วิเคราะห์โดยการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยประเมินในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล เอกสารต่างๆ พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพมี 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การเรียนรู้และ พัฒนาวិชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน และหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งประกอบด้วย 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3 อุตถจริยาและ 4) สมานัตตตา จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูมีความเข้าใจร่วมและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้บรรยากาศการทำงานเชิงกัลยาณมิตรและการมีส่วนร่วมในวง PLC ซึ่งเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผล และการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สามารถจำแนกนักเรียนและวางแผนช่วยเหลือได้ชัดเจน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกด้าน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน มีการทำงานเป็นทีม ใช้ข้อมูลเป็นฐาน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ทำให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ และด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามยังพบข้อจำกัดในการดำเนินงาน ได้แก่ ความเข้าใจในกระบวนการของครูบางส่วนยังไม่ครบถ้วน ภาระงานและข้อจำกัดด้านเวลา การประชุมและติดตามผลไม่สม่ำเสมอ ความร่วมมือจากผู้ปกครองบางส่วนยังไม่เพียงพอ รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ อุปกรณ์ และทรัพยากร ส่งผลต่อความต่อเนื่องและประสิทธิภาพของการดำเนินงานในบางช่วง ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “โรงเรียนของเรามีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูทำงานร่วมกันได้ดีผ่านกระบวนการ PLC แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงานครู และความร่วมมือจากผู้ปกครองบางส่วน ซึ่งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

2. การศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานควรขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบภายใต้การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมของผู้บริหารและครู มุ่งสร้างความเข้าใจตรงกันและความรับผิดชอบร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย โดยอาศัยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นฐานในการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สะท้อนผล และร่วมกันวางแผนพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมภาวะผู้นำร่วมและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ ภายใต้บรรยากาศกัลยาณมิตรที่เอื้อต่อความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากหลายแหล่งอย่างรอบด้าน การคัดกรองนักเรียนควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นธรรมเพื่อนำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือที่เหมาะสม การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาอย่างรอบด้าน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนควรมุ่งเน้นการป้องกันเชิงรุกและการแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงทีโดยอาศัยการทำงานเป็นทีม และการส่งต่อนักเรียนควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การพัฒนาดังกล่าวควรบูรณาการหลักสัจพจน์ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เป็นฐานคุณธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจ และความเสมอภาคในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ดังความเห็นของผู้บริหารที่ว่า “การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ควรอาศัยกระบวนการ PLC เป็นฐานในการทำงานร่วมกันของครู ใช้ข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ และบูรณาการหลักสัจพจน์ 4 ได้แก่ การให้ การพูดจาที่ดี

การช่วยเหลือเกื้อกูล และความเสมอภาค เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง เหมาะสม และยั่งยืน”

3. การนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วน ได้แก่ ชื่อเรื่อง หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล โดยครอบคลุมการดำเนินงาน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ภายใต้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ควบคู่กับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ในระดับสูง โดยเสนอให้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การติดตาม และการสะท้อนผล เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การทำงานเป็นทีม และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสนับสนุนโครงสร้าง ทรัพยากร และการประชุม PLC อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง โปร่งใส และสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า “แนวทางดังกล่าวมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง หากสถานศึกษาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลเป็นฐาน และยึดหลักสังคหวัตถุ 4 ควบคู่กับการทำงานแบบมีส่วนร่วม จะช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างยั่งยืน”

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จากผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานมีลักษณะเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยบูรณาการกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ควบคู่กับหลักสังคหวัตถุ 4 ส่งผลให้เกิดการทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และการมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างเสมอภาค อันสะท้อนวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์และวางแผนช่วยเหลือ ส่งผลให้ข้อมูลมีความรอบด้านและนำไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา ภูมัตนา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ และพบว่า การมีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจนและการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งในการวิเคราะห์ ส่งผลให้การจำแนกกลุ่มนักเรียนมีความแม่นยำและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัสน สุธริยะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และพบว่า การมีคณะทำงานร่วมพิจารณาและใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการคัดกรอง และทำให้การช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน พบว่า โรงเรียนมีการนำผลการคัดกรองมาใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน และดำเนินงานผ่านกระบวนการ PLC

อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ PLC ในสถานศึกษาพบว่า PLC ช่วยให้ครูสามารถวางแผนและติดตามพัฒนาผู้เรียนจากข้อมูลจริง ทำให้ผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมของผู้เรียนดีขึ้น ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานครบตามขั้นตอนของระบบ และเน้นการป้องกันเชิงรุก โดยใช้ข้อมูลและการมีส่วนร่วมของครูเป็นกลไกสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรดา มลิตา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 พบว่า การดำเนินงานครบทุกขั้นตอนและมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้การช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพและลดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีขั้นตอนที่ชัดเจน ใช้ข้อมูลและการประชุม PLC ในการตัดสินใจร่วมกัน และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า การส่งต่อที่มีขั้นตอนชัดเจน มีข้อมูลประกอบ และมีการติดตามผล จะช่วยให้การช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านภาระงานครู เวลา และความร่วมมือของผู้ปกครองบางส่วน ซึ่งอาจส่งผลต่อความต่อเนื่องของการดำเนินงาน แต่โดยภาพรวมระบบมีความชัดเจน และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2. การศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาระบบดังกล่าวมีลักษณะเป็นกระบวนการเชิงระบบที่เน้นการมีส่วนร่วมของครูทั้งองค์กร โดยใช้กระบวนการ PLC เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนควบคู่กับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตรเอื้อให้เกิดความร่วมมือ ความรับผิดชอบร่วม และการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน สามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานมีลักษณะเป็นระบบ โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนผ่านกระบวนการ PLC ทำให้ข้อมูลมีความครบถ้วน รอบด้าน และลดอคติส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา แสงทอง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูในการรวบรวมข้อมูลทั้งด้านการเรียน พฤติกรรม และบริบทชีวิต และนำมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อวางแผนช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ทั้งนี้ งานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ในประเด็นของการใช้ PLC เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพของข้อมูลและการช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้านการคัดกรองนักเรียนผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์และกระบวนการคัดกรองอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และการพิจารณาร่วมกันของครูในวง PLC ส่งผลให้การจำแนกกลุ่มนักเรียนมีความแม่นยำและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรกมล คำไวย์ และสธิพร เซาวนชัย (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยพบว่า การคัดกรองที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยเกณฑ์ที่ชัดเจน การใช้ข้อมูลเป็นฐาน และการมีส่วนร่วมของบุคลากรหลายฝ่ายในการพิจารณา ซึ่งตรงกับผลการศึกษาครั้งนี้ที่เน้นการตัดสินใจร่วมกันและการใช้ข้อมูลหลายมิติ ทำให้การคัดกรองมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปสู่การช่วยเหลือที่ตรงจุด ด้านการส่งเสริม

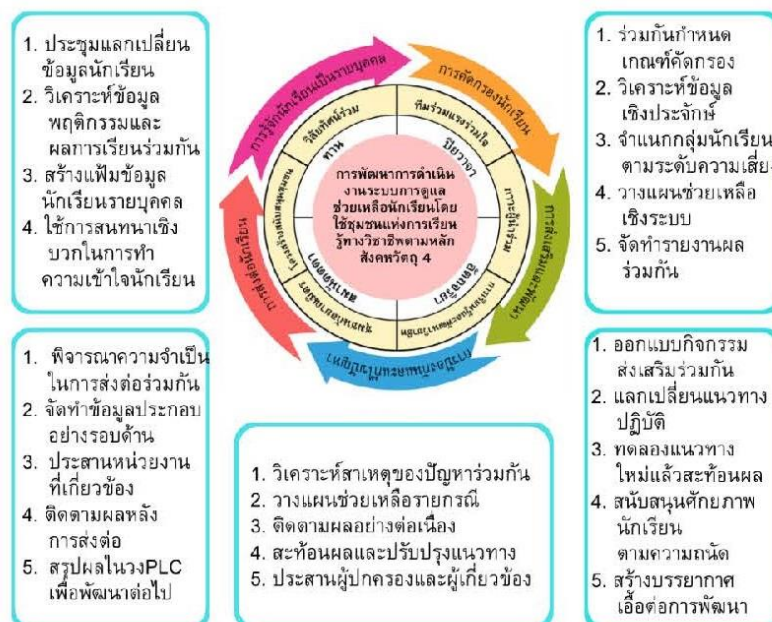

และพัฒนานักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนานักเรียนมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลจากการคัดกรองเป็นฐาน และดำเนินการผ่านวงจร PLC ที่มีการวางแผน ปฏิบัติ สะท้อนผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงษ์ ดิษแสง (2565) ได้ทำการวิจัยการส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยพบว่า PLC ช่วยให้ครูสามารถร่วมกันวางแผน ติดตาม และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และเกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ในประเด็นของการสร้างวงจรพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการมีส่วนร่วมของครูทั้งองค์กรด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานเชิงป้องกันโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการวิเคราะห์ และจัดทำแผนช่วยเหลือเฉพาะรายอย่างเป็นระบบ พร้อมมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรพลอย พัฒนะแสง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยพบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศและการทำงานร่วมกันของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การช่วยเหลือนักเรียนมีความแม่นยำ ต่อเนื่อง และตรวจสอบได้ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาครั้งนี้ที่เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และการทำงานเป็นทีมในการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีขั้นตอนการส่งต่อที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันก่อนตัดสินใจ และมีการติดตามผลหลังการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินา อินทร์สุข (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพบว่า การส่งต่อที่มีประสิทธิภาพต้องมีระบบข้อมูลที่ชัดเจน ขั้นตอนที่เป็นระบบ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หลังการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ในประเด็นของการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจและการดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. การนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ในทุกองค์ประกอบ ทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์ โดยครอบคลุมการดำเนินงานทั้ง 5 ด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ โครงสร้างการดำเนินงานมีการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ส่งผลให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถตรวจสอบได้ ขณะเดียวกัน การใช้กระบวนการ PLC เป็นกลไกหลัก ทำให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน และร่วมกันวางแผนช่วยเหลืออย่างมีส่วนร่วม อันนำไปสู่การตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้เรียน นอกจากนี้ การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้ออาทร เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันภายในองค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานมีทั้งประสิทธิภาพและความยั่งยืน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยณัฐ กุศลมาลย์(2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยพบว่า การดำเนินงานผ่าน PLC ทำให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นฐานในการวิเคราะห์ และร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาอย่าง

ต่อเนื่อง ส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าในประเด็นการใช้ PLC เป็นกลไกหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การประชุมอย่างสม่ำเสมอ และการติดตามผลร่วมกันของครูทั้งองค์กร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน โดยพบว่า การกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติการ และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน และสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามสภาพปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ในด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน การจัดทำแผนครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน และการใช้ PLC เป็นกลไกในการกำกับติดตามผล ทำให้ระบบมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ในมิติของการบริหารเชิงคุณธรรม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมบุญญ์ วุฑฒิโก (สมบุญญ์ สุขสำราญ) (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยพบว่า การนำหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตมาใช้ในการบริหาร จะช่วยสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้ออาทร เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วม ซึ่งตรงกับผลการศึกษาค้นคว้าในประเด็นการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร (ทาน) การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ (ปิยวาจา) การร่วมกันลงมือช่วยเหลือนักเรียน (อตถจริยา) และการทำงานอย่างเสมอภาค (สมานัตตมา) อันส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุธีปริยัตยาภรณ์ (สมคิด ปญญาโว) (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยพบว่า การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการบริหาร ช่วยให้ครูมีความเมตตา เอาใจใส่ และดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ในประเด็นการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ทำให้การช่วยเหลือครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม และคุณธรรม โดยสรุป แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับทั้งแนวคิดเชิงระบบ แนวคิด PLC และหลักพุทธธรรม ส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเป็นเอกภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดความร่วมมือของบุคลากร และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมสนับสนุนด้านเวลา งบประมาณ และการพัฒนา ศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาเป็นวัฒนธรรม การทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

1.2 สถานศึกษา ควรบูรณาการหลักสัจคหวัด 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เป็นกรอบคุณธรรมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดเป็นแนวปฏิบัติร่วมของ บุคลากรทุกฝ่าย เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ความเอื้ออาทร และความรับผิดชอบต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง อันจะเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ควรร่วมกันพัฒนาแนวปฏิบัติหรือคู่มือการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ PLC ตามหลักสัจคหวัด 4 ให้มีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมจัดให้มีระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับมาตรฐานการดำเนินงาน และสามารถขยายผลเป็นต้นแบบแก่สถานศึกษาอื่นในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ควรศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสัจคหวัด 4 เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรดา มลิตา. (2564). การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

ชุติมา อินทร์สุข. (2562). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ปิยณัฐ กุศลมาลย์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

พชรภมร คำไวย และสธิพร เซาว์ชัย. (2564). รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- พระครูสุธีปริยัตยาภรณ์ (สมคิด ปณฺญาวโร). (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร (สมบุรณ์ สุขสำราญ). (2559). การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 1-16.
- แพรวพลอย พัฒนะแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนา การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักขณา ภูมาตนา. (2559). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2559). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา. *รายงานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- วิลาวัลย์ ธรรมสโรช. (2561). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิไลวรรณ พึ่งสกุล. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักเรียน. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.
- สุพิตรรา แสงทอง. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและ ผู้นำทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2565). *รายงานสถานการณ์สุขภาพจิตเด็ก และเยาวชนไทย พ.ศ. 2566*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- อนุสรุ สุวรรณวงศ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู โรงเรียนเอกชน. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อัจฉรา รัตนภิบาล. (2561). การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน. วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกพงษ์ ดิษแสง. (2565). การส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

